

provincie **HOLLAND**
ZUID

GS brief aan Provinciale Staten

Postadres Provinciehuis
Postbus 90602
2509 LP Den Haag
T 070 - 441 66 11
www.zuid-holland.nl

Datum
18 januari 2022

Ons kenmerk
PZH-2022-796526241
DOS-2022-0000084

Bijlagen
-

Aan Provinciale Staten

Onderwerp
Provincie Zuid-Holland analyse landelijk
coalitieakkoord 2021-2025

Geachte Statenleden,

Graag informeren wij u met deze brief over de analyse van de provincie Zuid-Holland van het landelijk coalitieakkoord 'Omzien naar elkaar, vooruitkijken naar de toekomst'. In deze brief gaan we in op de belangrijkste punten voor de provincie Zuid-Holland. De provincie Zuid-Holland heeft de nieuwe bewindspersonen een felicitatie gestuurd en houdt de uitwerking van de kabinetsplannen nauwlettend in de gaten.

Algemeen

Er wordt in het landelijk coalitieakkoord veel geld vrijgemaakt om de grote (ruimtelijke) opgaven te realiseren. De coalitiepartners zetten in op het realiseren van de nodige transities in Nederland. Ze geven aan werk te willen maken van een grote verbouwing. Om die verbouwing te realiseren is geld, tijd en breed maatschappelijk draagvlak noodzakelijk. Daarom wordt de samenwerking gezocht met mede-overheden, sociale partners en de uitvoeringsorganisaties. De provincies worden hierbij nadrukkelijk genoemd. Tegelijkertijd halen de coalitiepartners meer regie naar het rijk op belangrijke thema's. Het wordt de komende periode daarom belangrijk om goede bestuurlijke afspraken te maken. Ook over de financiering van de te realiseren ambities.

Stikstof, natuur, landbouw, energie, klimaat, wonen, bestuur en mobiliteit hebben een centrale plek in het akkoord. Er wordt in het akkoord richting gegeven aan de transities waar we in Nederland voor staan. Daarbij wordt er geld vrij gemaakt om deze uitdagingen te financieren. De coalitiepartners constateren dat veel opgaven landen in de provincies en regio. Dat betekent dat er in bestuurlijke afspraken tussen Rijk en provincie voorwaarden moeten worden bepaald hoe het budget wordt ingezet. Het akkoord geeft daarmee ruimte voor een belangrijke rol voor de provincie. Dat biedt veel mogelijkheden die passen bij de ambities van de provincie Zuid-Holland. We willen de rol in de ruimte graag op ons nemen.

Bij deze verantwoordelijkheden horen natuurlijk ook uitdagingen. Het is mooi dat er geld wordt vrijgemaakt, maar we hebben als provincie vanuit de huidige financiële situatie geen ruimte voor cofinanciering. Ook is het de vraag of we met de huidige organisatie de nieuwe verwachtingen

kunnen vervullen. Daarnaast is de invulling van de verschillende rollen en verantwoordelijkheden nog onduidelijk.

Het landelijk coalitieakkoord biedt echter voldoende perspectief om de komende jaren de ambities van de provincie Zuid-Holland te realiseren.

1. Een betrouwbare en sterke overheid

Dit kabinet wil werk maken van het herstel van vertrouwen in de overheid. Een sterke overheid die oog heeft voor de menselijke maat, begrijpelijk is, bereikbaar en aanspreekbaar door inwoners. Daarom worden de uitvoeringsorganisaties van de overheid versterkt. Die ambitie blijft niet beperkt tot de rijksoverheid. Dit geldt voor alle overheden en is dus ook voor de provincie een belangrijke oproep.

2. Landelijk gebied

Er komt een Nationaal Programma Landelijk Gebied met een transitiefonds van €25 miljard voor een integrale gebiedsgerichte aanpak voor de urgente opgaven in het landelijk gebied met betrekking tot stikstof, natuur, waterkwaliteit, bodem en klimaat. Het coalitieakkoord geeft aan dat dit budget beschikbaar komt door middel van bestuurlijke afspraken met provincies. Daarbij wordt er gesproken over een krachtige regie-organisatie die het proces ondersteunt en bijstuurt. Alhoewel dit in het akkoord niet verder wordt uitgewerkt lijkt dit goed aan te sluiten bij onze huidige regierol in het kader van de stikstofaanpak en onze verantwoordelijkheden voor de andere urgente opgaven in het landelijk gebied. Willen we deze verzwaring van taken en verantwoordelijkheden op ons nemen, dan is het zaak ons daar op voor te bereiden. En duidelijk te zijn over de rol die de provincie wil innemen de komende jaren.

3. Woningbouw

In het coalitieakkoord staat dat de woningbouw wordt versneld tot 100.000 woningen per jaar. Daarnaast wordt de verhuurdersheffing afgeschaft en komt er een minister voor Volkshuisvesting en Ruimtelijke Ordening. Er wordt een duidelijke link met infrastructuur gelegd en de noodzaak van een goede bereikbaarheid wordt benadrukt. In het akkoord wordt ingezet op zowel binnen- als buiten stedelijk bouwen.

De voorgestelde maatregelen zijn positief voor de uitdagingen die we in Zuid-Holland kennen. Vanuit de provincie werken we graag met de minister voor Volkshuisvesting en Ruimtelijke Ordening samen om de volkshuisvestelijke opgave in Zuid-Holland versneld op te pakken. Het is wel van belang om goede bestuurlijke afspraken te maken met elkaar.

4. Mobiliteit

De coalitiepartners investeren in de uitbreiding en verbetering van de infrastructuur voor openbaar vervoer (OV), fiets, auto en water, om goede en snellere verbindingen tussen stad en regio realiseren. Daarvoor wordt voor de komende 10 jaar in totaal €7,5 miljard toegevoegd aan het Mobiliteitsfonds.

Hier liggen kansen om extra middelen ter beschikking te krijgen voor diverse infrastructurele projecten.

De opzet van het Nationaal Groeifonds wordt gewijzigd. Infrastructuur wordt hier uit gehaald. Het lijkt erop dat de middelen voor de 3 mobiliteitstransities overgeheveld worden naar het

Mobiliteitsfonds. Het gat lijkt dus nog niet gedicht en er is nog niet per se ruimte op de begroting van I&W voor hun cofinanciering.

Het kabinet heeft de oproep vanuit I&W rondom (achterstallig) onderhoud gehoord. Bij de financiële bijlage wordt aangegeven dat er voor de komende 10-15 jaar een grotere incidentele ruimte is. Met die incidentele ruimte kan wellicht achterstallig onderhoud opgelost worden. Dit vanuit de gedachte dat als die problemen nu niet worden opgelost, de kosten op lange termijn verder zullen stijgen.

5. Klimaat

Er komt een minister van Klimaat en energie die de regio voert over het Klimaat- en transitiefonds. Dit fonds bevat €35 miljard voor de komende tien jaar en is bedoeld voor de energie-infrastructuur en de verduurzaming van de gebouwde omgeving en mobiliteit. Het is nog onvoldoende duidelijk hoe de plannen uit het coalitieakkoord, bijvoorbeeld de inzet om te komen tot heldere afstandsnormen voor de bouw van windmolens op land, zich verhouden tot de plannen die zijn gevormd in de RES'en.

Daarnaast is goed dat de medeoverheden via een specifieke uitkering middelen krijgen voor de uitvoering van het klimaatbeleid. De middelen zijn begroot voor de jaren 2023-2025. Dit maakt de uitvoering ingewikkeld en zet deze onder druk.

6. Landbouw

De transitie naar kringlooplandbouw wordt voortgezet. De mogelijkheden voor ANLb worden vergroot en er is de introductie van 'landschapsgrond' als tussenvorm van natuur- en landbouwgrond. Er wordt een ecologische autoriteit ingesteld die gaat helpen bij het bepalen van de aanpak om gebiedsopgaven te halen. De versnelling van de verduurzaming van de landbouw wordt bereikt met extensivering, omschakeling, innovatie, legalisering en verplaatsing. Ook wordt er een grondbank ingericht. Deze voorstellen gaan impact hebben voor de agenda van de provincie Zuid-Holland.

7. Cofinanciering / financiering

Er wordt in het landelijk coalitieakkoord niet gesproken over cofinanciering met betrekking tot de nieuwe beschikbare fondsen. Het blijft echter belangrijk om aan te geven dat binnen de huidige financiële situatie geen cofinanciering voor extra ambities mogelijk is vanuit de provincie.

In bredere zin zijn er plannen voor de financiering van de mede-overheden. De opschalingskorting wordt deze kabinetsperiode geschrapt en er wordt gewerkt aan een nieuwe financieringssystematiek voor een stabiele financiering van medeoverheden. Hierbij wordt de mogelijkheid voor een groter eigen belastinggebied betrokken, waarbij ook alternatieven voor de MRB in beschouwing worden genomen. De komende jaren blijft de financiering van de medeoverheden grotendeels vormgegeven via de accres systematiek.

8. Financiële positie gemeenten

De financiële positie van gemeenten blijft een belangrijk aandachtspunt. Door de decentralisaties is de financiële huishouding bij veel gemeenten ingewikkeld. Het kabinet doet een aantal grepen

uit de gemeentelijke kas, omdat doeluitkeringen uit het gemeentefonds worden gehaald. Ook zijn de compensaties op het sociaal domein beperkt. Dat betekent dat de druk op de gemeenten hoog blijft. Wellicht is een rol in de lobby naar het rijk voor de provincie Zuid-Holland weer noodzakelijk.

Hoogachtend,

Gedeputeerde Staten van Zuid-Holland,

secretaris,

voorzitter,

drs. H.M.M. Koek

drs. J. Smit